

az úgynevezett gyöngye vállak dicsőségesen elbírák a reájok rakott terhet.

A testápolás, az egészség megőrzése fontos feladatát már akkor kezdi gyakorolni a nő, amidőn abba az állapotba jut, melyben a jövő nemzedéknek van hivatva életet adni. Az a nő, aki az anyával étel lögös útját rója, magára nézve kénytelen betartani bizonyos hygienikus rendszabályokat, amelyekkel nemcsak magának használ, hanem különösen használ annak az új generációnak, amelynek életet ad. Majd következik a gyermekápolás, később a gyermeknevelés feladata. Mind a két nagy családi és társadalmi feladat túlnyomó részben a nők vállaira nehezedik. Az anya a gyermek testi jólétének igazi gondozója, testi kifejlődésének öntudatos irányítója. Az anya az, aki gyermekét megtanítja a testi egészség fentartásának alapvető tudnivalóira és e részben is előkészíti azt a talajt, amelyet később az iskola van hivatva megművelni. Az anya a családnak mondhatnám igazi házi orvosa is, mert azokat a mindennapos, kisebbrendű megbetegedéseket, melyek különösen a gyermek életében elég sűrűen fordulnak elő, a tapasztalt anya maga kikúrálja, anélkül, hogy külön orvosi segély igénybevétele válnék szükségessé. A családban a nő, az anya a család egészségének őre, az orvos csak az útmutatást, az irányítást adja meg, az egészség megőrzéséhez szükséges gyakorlati tennivalókat gondos nő kezek intézik.

Azonban nemcsak a család szűkebb körén belül, hanem kint a nagy társadalomban is a nő az egészség őre. A betegségből való mentesítés orvoslásból és ápolásból áll. Az orvos megállapítja a bajt és megteszi rendeléseit az ellen, ezeknek a rendeléseknek végrehajtása, gyakorlati alkalmazása teszi az ápolás sokszerű, komplikált és fáradságos feladatát. A nők újabban az orvoslásból is kiveszik a magok részét, mert hiszen már nagy számban vannak nőorvosok, akik épen úgy beváltak az életben, mint a férfi orvosok. Az ápolás munkáját pedig szinte kizárólag a nők végzik. A nőt vele született finomabb bánásmódja, érzőbb természete a sok figyelmet, türelmet és kíméletet igénylő ápolási teendők teljesítésére kiválóan alkalmassá teszik. Svédországban a legjobb körök foglalkoznak ápolással, egyetemi tanárok leányai választják állandó életfoglalkozásul a betegápolást. Minthogy pedig a gyógyulás főtenyezője a gondos ápolás, bizvást elmondhatjuk, hogy a betegek meggyógyításában a nőké az érdem oroszlánrésze.

Ha pedig azt a filantropikus társadalmi munkát tekintjük, mely azt ismeri céljául, hogy egészséges, erős nemzedékeket neveljünk a hazának, ennek a munkának túlnyomó nagy részét megint csak a nők teljesítik. Az anya- és csecsemő-védelem, általában a gyermekvédelem és az ezzel kapcsolatos nagyon sok irányú társadalmi cselekvőség, ha nem is kizárólag a nőnek munkaterét képezi, mégis a nőnek ez irányú munkásságához képest elenyészően Csekély a férfi tevékenysége. Ugyanezzel a jelenséggel találkozunk az alkoholizmus és a tüdővész ellen való küzdelem terén, amennyiben az emberi társadalom ezen két nagy ellenségével szemben harcra sorakoztatott csoportokban nemcsak számuknál fogva, hanem lelkesedésük, munkára készségük és kitartásuk folytán határozottan a nőké a vezetős szerep.

Ha ezek után még egy futólagos tekintetet vetünk az egészségnek azon általános feltételei felé, amelyek

A nő a közegészségügy szolgálatában

Írta: LUKÁCS GYÖRGY v. b. 1.1. orsz. képv.

A nő teljesen egyenértékű a férfival. Van az életnek egy és más tere, amelyen a férfi talán többet produkál, viszont azonban vannak olyan működési körök, amelyekben a nő működése határozottan fölötte áll a férfiéknak, úgy hogy végeredményben a mérleg mégis csak a két nem egyenértékűségét állapítja meg.

Végig mehetnénk a köz- és a magán-tevékenység széles birodalmának minden területén, hogy megrajzoljuk valamennyiben a nő munkájának és cselekvésének tartalmát s egyszersmind megállapítsuk annak értékét is. A jelen sorokban azonban tartózkodunk ilyen hosszabb taglalástól s a nőnek csupán egészségügyi téren való tevékenységét kívánjuk néhány tárgyilagos szóban mérlegelni.

Az egészségnek a nemzeti életre való döntő fontosságát szükségtelen bizonyítanunk. A kulturális és közgazdasági verseny mai kolosszális arányai között igazán csak lélekben és testben egyaránt erős, egészséges nemzet képes előrehaladni, olyan eredményeket produkálni, melyek az emberiség¹ fejlődésében, tökéletesedésében számot tesznek. Innen az, hogy minél műveltebb, minél fejlődöttebb valamely nemzet, annál nagyobb gondot fordít a szellemi és testi erők kiképzésére és konzerválására.

A test ápolása, az egészség megőrzése napról napra nagyobb és nagyobb gondoskodás tárgyát képezi, noha e részben is folyton nehezebb feladatok elé állítja az embert a fejlődés, mert a törvényes együttélés, nevezetesen pedig a városi élet folyton szaporítja az egészségre hátrányosan ható káros befolyásokat. Jól esik konstatálnunk, hogy az egészség megóvásának nagy feladata java részben a nők vállára nehezedik s ezek

létesítése által a megbetegedések ellen megelőzőleg, prophylaktikusan védekezhetünk, ezen a téren is a nőké a pálmája. Hiszen köztudomás szerint a tisztaság az emberi egészség legegységesebb, legáltalánosabb, leghatékonyabb előfeltétele. A magasabb kultúrfokot elért emberben – féniben és nőben egyaránt – meg van a tisztaság rajongó szeretete, a nő lényének azonban annyira sajátossága a tisztaságra való törekvés, hogy még a legritívisebb viszonyok között is megtaláljuk a nőnél a tisztaság kultuszát. Tisztasága a testnek, tisztaság a ruházkozásban, a táplálkozásban, tisztaság a lakásban, tisztaság az élet minden vonatkozásában a nőnek szinte lényébe oltott tulajdonsága illetőleg törekvése, Mái pedig a tisztaság maga az egészség. Hiszen abszolút tisztaság esetén a fertőzésnek – már pedig ebben van az emberi egészség megtámadásának az ősforrása – még csak a lehetősége is ki volna zárva. A tisztaságra való tudatos és folytonos törekvése folytán is legerősebb támasza tehát a nő a közegészségnek.

Nem folytatom tovább, hanem fejtegetéseim eredménye gyanánt megállapítom, hogy hatalmas szerep az, melyet a nő visz a közegészségügy terén. Ezen a téren is hatalmasabb, nagyobb a befolyása mint a férfié.

Mennyi áldással járna ez a jótékony befolyás az emberiségre, ha a nő a törvényhozásban is érvényesíthetné akaratát!